

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE
TASSA RISCOSSA	ITALY	GRUPPO II/70% - AUTORIZZAZIONE DIREZIONE PROVINCIALE
UREDNIŠTVO IN UPRAVA: REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE		P.T. DI GORIZIA - REG. TRIB. DI GORIZIA N. 5 - 28-01-1949
PODUREDNIŠTVO:		RIVA PIAZZUTTA, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA Tel. 0481/533177 - Fax 533177 - Pošni t/rn 11234499
		Vicolo delle Rose, 7 - 34135 TRIESTE - TRST - Tel. 040/414646

## Sv. oče znova poziva za neodvisnost Slovenije in Hrvaške

Sv. oče Janez Pavel II. je bil deset dni na pastoralnem obisku v Braziliji; obiskal je predvsem zvezne države v severnem delu Brazilije, južno od Amazonke. To so najbolj revni predeli te velike južnoameriške države. Toda tudi na tako zahtevnem in težkem potovanju, saj je bilo ponekod tudi 45° vročine, ni pozabil na razmere v bivši Jugoslaviji. Naslovil je namreč v tem času dve pismi, eno na zagrebškega kardinala Franja Kuhariča in drugo na patriarha srbske pravoslavne Cerkve Pavleta.



Hrvaški kardinal Franjo Kuharić

### PISMO KARDINALU KUHARIČU

V pismu kardinalu Kuhariču potrjuje prizadevanje Sv. sedeža, »da se ustvari mednarodno soglasje za priznanje neodvisnosti Slovenije, Hrvaške in drugih republik, ki bi se za to izrekle.« Izjavlja svojo podporo mirovni konferenci v Haagu in pripravljenost, »da še nadalje z vsemi močmi, ki so mu na voljo, podpira trud, da bi prišlo do resničnega premirja, in druge pobude za rešitev jugoslovanske krize.«

»Vsi narodi v Evropi,« nadaljuje sv. oče, »hrepentijo po mirnem sožitju ob spoštovanju njihovih pravic in želja. Danes ni več mogoče trpeti nadoblast enega naroda nad drugim, ne nadoblast enega naroda nad manjšinami. Danes je treba varovati, spoštovati in garantirati pravice narodov in pravice manjšin. Danes ni mogoče s silo spreminjati državne meje. Te mednarodno priznane in sprejete pravice se morajo spoštovati tudi v jugoslovanskih škofijah. Gre za nalogo, nadaljuje sv. oče, ki »pritiče predvsem škofom. Oni morajo nadaljevati dialog s pravoslavnimi sobraty v duhu medsebojnega odpustanja, trudeč se za premagovanje posledic preteklosti in v postavljanju temeljev za lepšo prihodnost ljudstev.«

Da ne ostane le pri besedah, daje sv. oče svoj zgled ter se obrne na srbskega patriarha Pavleta z osebnim pismom. V pismu najprej izraža svoje »globoko in srčno sočustvovanje s tolikimi srbskimi družinami pravoslavne vere v tej za vse narode v Jugoslaviji dramatični uri.« Potem v pismu patriarhu Pavletu poudarja, da v tej vojni ne gre za kak medverski, temveč za politični spopad. »Če hočemo graditi prihodnost, se moramo rešiti pogojenosti od preteklosti; če hočemo graditi prihodnost, je potrebno imeti pogum in se truditi za odgovor sedanji problemom v duhu pravice in ljubezni.«

»Zgodovina nas bo sodila,« zaključuje papež, »z ozirom na to, kar bomo ali ne bomo storili v tem trenutku, da ustavimo to bratomorno vojno in postavimo boljše temelje za prihodnost narodov na jugoslovanski zemlji, prihodnost, ko bo vsak narod in vsak posameznik spoštovan in zavarovan.«

Iz tega kratkega izvlečka obeh pism je videti, da sv. oče pozna razmere, ki so privedle do sedanjega obračunavanja med Srbi in Hrvatimi: spomini na preteklost, zlasti na čase med zadnjo vojno, zlasti na ustaško obračunavanje s Srbi, katerega simbol je Jasenovac s svojim uničevalnim lagerjem, pa tudi na četniška divjaštva nad Hrvatimi. Glede tega si nimajo ne eni ne drugi kaj očitati, ker so bili črni eni in drugi.

Drugo spoznanje: s pametjo skregani nacionalizmi na eni in na drugi strani: Milošević, ki hoče imeti vse Srbe v eni državi brez narodnih manjšin, pa tudi Tudjman in Hrvatje, ki niso znali pravočasno pomiriti Srbov v Liki ter jim priznati njih pravice in tudi avtonomijo. To jim očitajo tudi slovenski politiki.

Tretje spoznanje: s silo se nobeni problemi ne rešujejo. Na to je Janez Pavel II. že ponovno opozoril državne voditelje in sedaj opozarja tudi jugoslovanske. Ne z orožjem, z dialogom se rešujejo politični problemi in spori. To bi lahko razumeli tudi srbski politiki, ki od ustanovitve Jugoslavije leta 1918 dalje le s silo hočejo reševati mednarodne spore v državi.

## Evropsko - manjšinski posvet na Sardiniji

Sredi prejšnjega tedna se je v mestu Sassari na Sardiniji odvijal kulturno-politični posvet o manjšinah in Evropi ob vstopu v tretje tisočletje. Zborovanje je priredilo društvo »C. Bellieni«, na njem je sodelovalo lepo število referentov iz Italije in ostale Evrope, posebej z Irške, Francije (med temi zlasti Britanije in Korzike) in drugih dežel.

Posamezni predavatelji — veliko jih je bilo zlasti z italijanskih univerz — so osvetlili razne aspekte različnosti oz. drugačnosti v sodobni družbi. Ti so posebej teoretično obrazložili svoje poglede na družbeno, etnično in kulturno stvarnost, ki je s tem povezana.

Zadnji dan zborovanja je bila na sporedu okrogla miza na temo »Politična dejavnost in manjšine«, na

Današnji svet pretresa cela vrsta perečih vprašanj, ki stalno postavljajo v dvom oz. v diskusijo mir med narodi. Včeraj iraška vojna, danes razkroj in dramatični zapleti v Jugoslaviji, pa spet problemi, ki že dolgo tarejo Bližnji vzhod. In prav slednji je spet stopil na pozorišče svetovne politike. To še posebej po dolgotrajnih diplomatskih pobudah ZDA in ZSSR za doseg novih oblik miru in sožitja na tem ognjevitem področju.

Prav te dni je namreč prišlo do prvega pozitivnega koraka v tej smeri. Po vztrajnih prizadevanjih posebej ameriške diplomacije z državnim tajnikom Bakerjem na čelu in v zadnjem času tudi sovjetskega zunanega ministra Pankina so sprte strani le sprejele vabilo, da sedejo za skupno mizo. Tako se bo začela konferenca za mir na Bližnjem vzhodu, ki bo 30. oktobra v Madridu. Gre zlasti za to, da sedejo za skupno pogajalno mizo Izraelci in Palestinci, poleg njih pa seveda še druge arabske države. Prav tako pa tudi Združene države in Sovjetska zveza.

Velike težave so nastale že ob stališčih Palestincev in Izraela. Prvi se seveda ne morejo sprijazniti z dejstvom, da bo njih delegacija morala izražati le arabske prebivalce po Izraelu zasedenih ozemelj, ne pa uradno Palestinskega osvobodilnega gibanja - OLP, ki ga vodi Arafat. V samem arabskem svetu so nastale močne polemike in razpoke. Zadnje čase se je odločno postavil proti vsakemu kompromisu zlasti integralistični Iran, pa tudi nekatere druge muslimanske skupine, ki jim je le do vojne in končnega uničenja Izraela.

Težave pa so imeli tudi Izraelci znotraj same vladne večine. Medtem ko je predsednik vlade Šamir le pristal na konferenco, so pa ekstremistične skupine v vladi zagrožile z odstopom, čim se bo konferenca pričela. Prav te dni je izraelski predsednik govoril v evropskem parlamentu v Strasburgu, kjer je obrazložil politiko svoje vlade. Težko je predvideti, kako se bo konferenca odvijala in še bolj, kako se bo končala. Na vsak način pa pomeni vseeno prvi resen poskus za reševanje tega večdesetletnega spora, ki pomeni obenem nevarno žarišče za celotno svetovno ravnovesje.

## Osamljena Srbija molči

Petkov haaški vrh je poskrbel za presenečenje: potem ko so za uvod Tudjman, Milošević in predsedstvo že desetič podpisali premirje, je v plenarnem delu lord Carington ponudil dokument o prihodnji ureditvi na področju nekdanje Jugoslavije, po katerem naj bi se tu oblikovala zveza neodvisnih in suverenih republik oz. držav. Po možnosti kot carinska unija. Armada pa naj bi se v enem mesecu umaknila iz Hrvaške, sicer ES grozi s priznavanjem Slovenije in Hrvaške. Dokument je presenetljivo

kateri so sodelovali politični predstavniki manjšin v Italiji in Evropi. Iz Italije še zlasti predstavniki strank z liste Federalizem, kot F. Stevenin (Union Valdotaïne), Alfons Benedikter (Union Südtirol), Andrej Bratuž (Slovenska skupnost) in tajnik Sardinjske akcijske stranke Giorgio Ladu. Nadalje sta sodelovala korziški evropski poslanec Simeoni in bretonski zastopnik Gourmelen. Predstavniki SSK je posebej osvetlil položaj Slovencev v Italiji in sedanja pričakovanja za zakonsko zaščito, enako pa tudi povezal vse to z odnosi republike Slovenije z Italijo v pričakovanju pravičnega priznanja od celotne Evropske skupnosti. Specifično je še spregovoril o vprašanju statutov krajevnih uprav oz. zakonitih slovenskih zahtev in problemu sedanjega ljudskega štetja.



Števerjanska župna cerkev iz zraka. Postala je slavna, češ da bitje cerkvene ure moti mirno spanje občutljivih gostov v bližnjem hotelu. (Ob župnišču desno.)

raelu zasedenih ozemelj, ne pa uradno Palestinskega osvobodilnega gibanja - OLP, ki ga vodi Arafat. V samem arabskem svetu so nastale močne polemike in razpoke. Zadnje čase se je odločno postavil proti vsakemu kompromisu zlasti integralistični Iran, pa tudi nekatere druge muslimanske skupine, ki jim je le do vojne in končnega uničenja Izraela.

Težave pa so imeli tudi Izraelci znotraj same vladne večine. Medtem ko je predsednik vlade Šamir le pristal na konferenco, so pa ekstremi-

podprl tudi črnogorski predsednik Bulatović, ki ga zdaj v Beogradu obtožujejo izdaje Jugoslavije, precej gorkih pa je slišal tudi s strani svojih domačih »belijašev«, privržencev srbske ideje v Črni Gori. Njihovi nasprotniki, »zelenijaši« so se vendarle ustrašili preteče gospodarske osame Srbije in trupel, ki prihajajo s hrvaškega bojišča, saj je črnogorski parlament, v katerem ima vladajoča socialistična stranka absolutno večino, že pred Haagom sprejel nekakšen sklep o suverenosti te republike, kar naj bi bilo v skladu s predvolilnim programom stranke, da v primeru razpada federacije Črna Gora postane samostojna. Lord Carington podpredsedniku zveznega predsedstva Jugoslavije ni dovolil govoriti v imenu Jugoslavije, pa se je ujaljeni srbski del predsedstva dvignil in odšel. Kakor da se ne bi zgodilo nič, je na ponedeljkovi seji iste četverice pučistično predsedstvo v Haagu sporočilo, češ, da pogovori v Haagu ne morejo potekati mimo jugoslovanskega zveznega parlamenta in mimo republiških parlamentov, kar seveda z realnostjo nima nikakršne zveze več.

### ARMADA ZAPUŠČA SLOVENIJO

Rok za umik Armade iz Slovenije (18. oktober) je bil po dogovoru z jugoslovanskim obrambnim ministrom podaljšan za teden dni, zadnje etape pa so se začele v ponedeljek, 21. oktobra, ko je koprsko

luko z nekdanjo Titovo ladjo Galeb zapustilo 1130 vojakov z osebno oborožitvijo, dasi so mnogi tovorili tudi po več kosov orožja. Pri tem je prišlo do manjšega incidenta, ker je hkrati z Galebom v slovenske teritorialne vode zaplul tudi rušilec »Koper«, ki pa se je po protestu slovenskih oblasti umaknil. Vendar je tudi v terek poleg trajekta, ki naj bi odpeljal vojaške tovornjake, v luko zopet zaplul tudi vojaški patroljni čoln. Do konca tedna naj bi Slovenijo zapustil še zadnji izmed preostalih 1000 vojakov, medtem ko naj bi težka oborožitev in oprema ostali v varstvu TO do delitvene bilance. Naslovni predsednik Jugoslavije Mesić utemeljuje pristanek Armade na umik brez težkega orožja s pripravami Armade, da se sedaj preusmeri na Bosno in Hercegovino. Tam je parlament, toda brez prisotnosti predstavnikov srbske nacionalne stranke, ki niso hoteli glasovati, sprejel sklep o suverenosti te republike, še pred tem pa je njeno predsedstvo sklenilo, da bo BiH v srbsko-hrvatskem sporu nevtralna. S temi poskusi se BiH, zlasti pa Hrva-ti in Muslimani v tej republiki poskušajo izogniti vojni. Toda, ali ji bo to uspelo, je kaj malo odvisno od nje same, ampak predvsem od Srbije, ki po zadnjem Haagu molči, kot da bi se ne zgodilo nič, na bojišču pa z vso srditostjo nadaljuje napade, zlasti na Vukovar in Dubrovnik. Hrvaškemu konvoju medicinske pomoči sicer ni uspelo priti do Vukovarja, pač pa se

(se nadaljuje na 2. strani)



## Petdeset let dela in življenja frančiškanskih šolskih sester v Rimu



V kapeli šolskih sester v Rimu

zmot, ki nam jih prinaša življenje. Ta božja ljubezen je spremljala tudi č. mater Terezijo Hanželič, ko je morala leta 1941 s kongregacijo zapustiti Maribor in se premestiti v Rim. Ista ljubezen je spremljala tudi frančiškanskega ekonomista p. Mandiča in slovenskega jezuitskega asistenta p. Prešerna, ki sta č. materi takoj nudila pomoč in omogočila njej in kongregaciji življenje v Rimu. Božja ljubezen je spremljala delo in življenje kongregacije v Rimu vseh 50 let. Tudi v bodoče mora ta božja ljubezen spremljati delo in življenje kongregacije in vseh nas. Rasti mora najprej v nas, da jo bomo potem lahko darovali svojim bližnjim, posebno tistim, ki so je najbolj potrebni.

Škof je posebej poudaril, da je kongregacija morala zapustiti svoj sedež v vojnem času; tudi 50-letnico svojega delovanja v tujini doživlja v času, ko v domovini divja vojna; še hujše pa je, da v tej vojni brat pobija brata; zato naj bi pri tej obletnici posebej molili po namenu sv. očeta za mir, spravo in edinost v domovini.

Vso daritev so spremljale sestre s poudarjanjem hvalnic Bogu ob spominu na č. mater Hanželič, njenih naslednic č.m. Vidan, Tominac in sedanje č. matere Bernardke Stopar, na bivše prednice in druge žive in pokojne šolske sestre, na vse dobrotnike, ki so nudili kongregaciji v tej dobi svojo duhovno in materialno pomoč.

Po sv. maši so se prisotni pri prigrizku razgovarjali o delu in življenju šolskih sester in obujali spomine na stike z njimi iz prvih let svojega bivanja v Rimu. Pri tem razgovoru je prišlo do poudarka velikega dela, ki so ga šolske sestre opravile ne samo pri šolskem delu, učenju in vzgojanju mladine v Rimu, ampak tudi pomoči, ki so jo po vojni nudile desetim beguncem, ki so prihajali v Rim iz taborišč, in duhovnikom, ki so bivali v Rimu.

B.R.

## Skupna izjava o popisu prebivalstva

Ob letošnjem splošnem popisu prebivalstva izjavljajo podpisane komponente slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, da vztrajanje pristojnih oblasti pri sklepu, da so popisne pole v slovenskem jeziku razpoložljive le v Tržaški pokrajini, pomeni novo delitev in diskriminiranje slovenske narodnostne skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini.

Popolnoma nesprejemljivo pa je odrekanje uradne veljavnosti slovenskim popisnim polom, ker gre za nov pritisk na našo skupnost in hud korak nazaj v priznavanju dostojanstva in pravic slovenskega jezika, saj so bile pred desetimi leti tudi slovenske pole polnoveljavne.

Zato pozivamo pristojne oblasti, naj vsemu slovenskemu prebivalstvu in podjetjem v deželi ponudijo tudi slovenske pole in jim priznajo uradno veljavo.

Slovenske družine in podjetja pa pozivamo, naj zahtevajo slovenske popisne pole in jih redno izpolnijo.

**Slovenska kulturno gospodarska zveza, Svet slovenskih organizacij, Slovenska organizacije Videmske pokrajine**

**Odporna slovenska skupina Gibanja komunistične prenoje, Slovenska komponenta DSL, Slovenska komponenta PSI, Slovenska skupnost**

Leon Marc

## DUHOVNA MISEL ZA 30. NAVADNO NEDELJO

»Pojdi, tvoja vera te je rešila!«  
(Mr 10, 52)

**Bog je človeku dal pet čutov: vid, sluh, tip, okus in vonj. Imenujemo jih okno duše. Po čutih naš razum spoznava zunanji svet. Slepi, gluhi, brez tipa, okusa in vonja, bi bili ljudje kakor hiša brez oken, polna teme.**

**Človek se teme boji. Želi si svetlobe, luči. Ta želja je bila silno močna v slepem Bartimeju. V evangeliju beremo, kako se je srečal z izrednim možem — Jezusom, ki je delal čudeže: slepi so spregledali in gluhi slišali. Zato se je z velikim zaupanjem obrnil nanj in ga prosil za milost ozdravljenja.**

**Slepi Bartimej je podoba človeka, ki živi v »temi«, duhovno slep, brez pravega spoznanja, poti in cilja. Imel pa je velikodušno srce, ki se je odprlo Luči. Bartimej je v Jezusu prepoznal božjega Sina in Odrešenika sveta. Zato je »tako spregledal in šel za njim po njegovi poti« (Mr 10, 52).**

**Ljudje potrebujemo Boga. Sami zase, prepuščeni svojim željam, strastem, šibki volji in sebičnosti, ne zmoremo veliko dobrega. Samo z božjo pomočjo si lahko pridobimo čut za pravo mero, za to, kaj je dobro in kaj je slabo, najdemo smisel svojem življenju, cilj, ki nas je vreden, in utrdimo voljo. To spoznanje, ta odločitev, vztrajnost in zvestoba je tisti notranji (duhovni) čudež, ki človeku omogoča, da sprejme Boga kot vodnika in sopotnika, da vidi jasno pot pred seboj: od kod, kako, zakaj in kam.**

MILAN NEMAC

## Ob novi koncertni sezoni

Kaj nam lahko pomeni koncertna sezona? Odgovorov na to je lahko več. Predvsem niz dobro izbranih glasbenih pobud, ki naj poglobijo glasbeno kulturo našega občinstva. Nadalje samostojen prispevek slovenskih glasbenih ustanov v širši kulturni prostor našega mesta, ki ima že stalno italijansko koncertno sezono. Poleg tega pa — v našem primeru še posebej — spoznavanje slovenske glasbe in slovenskih umetnikov in skupin, pa tudi nekaterih priznanih ansamblov iz tujine. Vsekakor pomeni koncertna sezona (skupno z gledališko, ki je nepretrgana) splošno obogatitev našega kulturnega življenja v zamejstvu.

Letošnji jesen se v Gorici spet prireja daljša koncertna sezona s strani slovenskih glasbenih ustanov. S tem se obnavlja na žalost pred leti pretrgana tradicija, ko sta Glasbena matica in Zveza slovenske katoliške prosvete organizirali skupno koncertno sezono. Ta je bila gotovo porok za resno in načrtovano glasbeno poudarjanje in s tem umetniški doprinos v kulturno življenje goriških Slovencev. Letos bosta to vlogo prevzela Slovenski center Emil Komel in Glasbena matica.

Na drugem mestu objavljamo podoben spored letošnje sezone. Gre skupno za osem koncertov, ki bodo vsi v dvorani Katoliškega doma. Začela se bo s koncertom, posvečenim romantičnemu samospjevu v sredo, 30. oktobra, zaključila pa s klavirskim recitalom slovenske pianistke 14. marca prihodnje leto. Poleg domačih umetnikov bodo na programu skupine iz Ljubljane, Salzburga, Trsta in Minska. V bistvu gre v glavnem za soliste ali manjše komorne skupine z godalnimi in pihalnimi instrumenti. V razliki s tržaško sezono tu ne bo velikih orkestrrov (čeprav bi lahko tudi to v prihodnje imeli). Koncertni repertoar na vsak način nudi dovolj zanimivih muzikalnih predlogov, da bo lahko zadovoljil širšo publiko, pa tudi zahtevnejše ljubitelje glasbe.

»Glasba se nam kaže kot element povezave z bližjim in z Bitjem« - tako je zapisal eden največjih glasbenikov našega stoletja Igor Stravinski. S tem se poudarja najgloblji pomen te umetnosti, ki ne nudi samo estetskega užitka, ampak seže tudi na etično področje, saj bogati in plemeniti posameznika in družbo, izraža pa tudi metafizične vrednote. a.b.

## Izza misijonskega kongresa

Po splošni sodbi vseh, ki smo bili zraven, je letošnji Vseslovenski misijonski kongres lepo doživetje in tudi dogodek v življenju našega naroda. Vesel sem, da smo se ga mogli udeležiti tudi trije misijonarji iz Zambije. Vsi misijonarji v Zambiji pa smo z zadoščenjem ugotovili, da se tudi slovensko »zaledje« končno normalizira, se pravi, da prihajajo v življenje vse tiste ustanove v zaledju, ki jih imajo druge dežele.

Organizatorji kongresa so se močno potrudili, da bi uporabili prisotnost misijonarjev. Tu ne mislim samo na tiste večje dogodke, kot so dan mladih v Stični, redovniški dan pa sam simpozij. Mislim tudi na vse župnije, mladinske skupine in misijonske krožke, ki so nas povabile medse. Sam sem letos govoril o misijonskem delu najprej v svoji domači župniji, Šmartno v Tuhinju. Potem sem obiskal svoje stare prijatelje v Komendi in Motniku. Povabljen sem bil tudi na Vransko, v Dravlje in na Jesenice. Tik pred kongresom so se vabila kar zgostila: Primskovo, Vič, Dravlje, mlajši izobraženci pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Med kongresom samim sem bil celo gost slovenske TV. Najbolj zanimi-



Cerkev sv. Štefana v Chungi pri Materu (Zambija). V tej cerkvi mašuje p. Radko Rudež

vi pa so bili moji zadnji dnevi v domovini. Takrat sem bil en večer in eno dopoldne gost mladih Kraševcev, zbranih v Vremah. Potem pa poldrug dan med Slovenci na Tržaškem. V Trstu sem imel privilegij spregovoriti v znamenitih cerkvah pri Sv. Ivanu, Sv. Jakobu in v Škednju. V okolici pa v Boljuncu in v Sv. Križu. Srečal sem se tudi z družbenicami v Marijinem domu. Povsod sem bil sprejet nadse prijazno in sloven-

## Celovski zvon

Izšla je nova, septembrska številka revije Celovski zvon. Glavni članek so posvečeni zadnjim dogodkom na Slovenskem, to je vojni konec junija in v začetku julija. Pretresljivo je pismo srbske matere: »Moški politiki so nas pripeljali na rob propada in nas sunili čezenj.

Skraini čas je, da dvignemo svoj glas me, ki porajamo otroke.

Rojevamo jih za življenje, ne pa za smrt...«. Toda kdo od politikov poslušaja njihov glas? Ko so šle protestirati v Beograd, jih še sprejeti niso hoteli.

Za nas je zanimiv tudi pogovor z Biagiem Marinom, pesnikom, pisateljem iz Gradeža, ki je pred nekaj leti umrl. Pogovor je sestavil Ambrož Kodelja. Tudi Dnevnik Alojza Rebule so zanimivi, škoda le da so že zgodovina, saj so iz leta 1970.

## Kamenčki

## Modrost italijanskih sodnikov

Sodniki so presodili, da se pred 22.30 ne smejo po tv predvajati filmi prepovedani mladini izpod 14 let. Računa se, da ob tisti uri otroci izpod 14 let gredo spat.

Neki sodnik je razsodil, da od 22. ure dalje ne sme biti ura na zvoniku, ker se predpostavlja, da ob tisti uri gredo spat »otroci« stari nad 14 let. Ti imajo pravico do mirnega spanja, ki naj se raztegne še v jutro po 7. uri, ko lahko znova začne biti ura na zvoniku. Rana ura je namreč zlata ura za spanje hotelskih gostov.

Tretji sodniki so razsodili, da smejo biti diskoteke odprte do jutranjih ur, kajti mladina ima pravico se zabavati.

In četrti sodniki so modro presodili, da smejo tudi na dosmrtno ječo obsojeni mafijci živeti v luksuznih bolnicah in v svojih vilah brez orožniškega nadzorstva, češ tudi mafijci imajo pravico uživati svoje bogastvo.

Ni kaj reči: naši sodniki so modri možje.

## ŠIRI KATOLIŠKI GLAS

ski Trst mi bo ostal v najlepšem spominu. Gospod Mario Gerdol mi je razkazal tudi druge znamenitosti tržaške okolice: Grljan, Devin, izvir Timave, Gradež in Oglej. Pa še moj zadnji vtis iz domovine: pogled z letala, ki je objel vso obalo od Gradeža do Novigrada, pa še Čaven in Nanos v ozadju... Slovenci, hvala vam za vse. Letošnje počitnice so bile zares lepe. In lep pozdrav vsem.

Jože Grošelj



## Brezarjevo brezno - kraj slabe vesti ljubljanskih boljševističnih osvoboditeljev

Podutik, nekoč zeleno naselje na robu mesta, danes ranjeno z asfaltom bazo in kamnolomom pod Prevalom. Od tod vodi pot preko Toškega čela in Svete Katarine vse tja na ljubljansko polje.

Zadnja nedelja v kimavcu (septembru). V začetku skoraj bolj oblačna kot sončna. Zadnja avtobusna postaja na slabi makadamski cesti za Preval. Vrsta ljudi in avtomobilov proti Prevalu, vse do kraja, kjer je kašipot »Grobišče«. Prizadevni gasilci, vedno pričujoči v vseh narodnih nesrečah, usmerjajo pot do Brezarjevega brezna. Tam bo namreč šele danes, zaradi poletnega jugoboljševističnega napada domovine, krščanski pokop tistih, ki so bili leta 1945 tam pokončani, ne pa tudi pokopani.

Konec ceste. Steza skozi že jesensko obarvan gozd. Stopamo drug za drugim. Ob breznu že nekaj sto ljudi. Železen križ. Pod njim prižigajo svečke. Žalosten in opominjajoč pogled v jamo, podobno vsem tistim v Kočevskem Rogu, v Trnovskem gozdu pa na Krasu. Listnato drevje z že orumenelim listjem se nemo priklanja nad jamo, kot bi hotelo izkazati svojo žalost in zadnji pozdrav. Pogrebni obred. Tudi petje pevskega zbora.

### KUCJA DOLINA - GROB POKONČANIH

Nato se odpravimo za križem, z duhovniki in pevskim zborom na čelu, v nižje ležečo Kucjo dolino, kamor so bili prekopani v breznu pokončani. Težka pot predvsem za ostarele ljudi, pot zavarovana z vrvo in ob pomoči krajevnih gasilcev.

Naenkrat še vedno zelena prostrana Kucja dolina. Svečke vsepovsod. Železen križ na kamnitem podstavku na glavnem grobu z napisom: »Padli smo za domovino«.

Na robu doline pripravljen prostor za maševanje z oltarjem in za kulturno prireditev. Po dolini množica ljudi. Zbrani duhovniki za somaševanje, pevski zbor, recitatorji. Sonce osvetli dolino, kot bi hotelo počastiti mašo za pokončane. Začenja se maša zadušnica, pa petje zbora, čitanje primerno izbranih svetopisemskih beril, recitacija Balantičevih smrt slutečih pesmi, res krščanska pridiga duhovnika, pa malo nedorekli govor demokršćanskega strankarja.

Osebnost kot neverujoči kristjan malo sledim maši, vstajam, se pokrizam in odgovarjam kot moja spremljevalka, sestra mogoče prav tu pokončanega domobranca. Spomin primorskega in štajerskega borca-partizana pa me nehote zanese v čas, ko se je vse to na tem kraju dogajalo.

### KAJ SE JE TAM DOGAJALO

O žrtvah Brezarjevega brezna je zelo malo znano. Temu je pritril tudi strankarski govornik. Omenil je sicer domobranske ranjence, pozabil pa je na begunce Hrvate, tudi žene z otroki, pa hrvaške domobrane. Nobena žrtev ni pobegnila, da bi kaj o tem povedala. Okoliški ljudje pa so še danes prestrašeni, nekatere pa tudi verjetno peče vest, saj je brezno pokazal lahko le domačin. Domobranski ranjenci so lahko tisti, katerih preko sto je bilo pobranih iz mestnih bolnic na povelje glavnega slovenskega policajca, česar ni hotel izvršiti celó njegov ljubljanski namestnik, gojenec policijske ruske boljševiške šole Feliksa Djerdjinskega. Našel pa se je drugi. Izgleda, da so bili vsi pokončani privedeni iz taborišča v Šentvidu. Hrvati, drugače

praviloma predani jugovojški za rabeljski posel, so se verjetno slučajno nahajali v Šentvidu.

Maša in prireditev poteka dalje. Sonce sije nad jesensko pokrajino. Sam pa sem v temni noči. Pokriti kamioni prevažajo iz Šentvida po cesti proti Prevalu z žico zvezane jetnike, ležeče na trebuhu na podu. Knojevci pijejo rum in konjak. Ranjenci in bolni so zmetani pol živi pol mrtvi po tleh kamiona. Hrvaški otroci in ženske, tudi zvezani, jočejo.

Pod Prevalom zavijejo desno. Na gozdni cesti se ustavijo. Reflektorji iz akumulatorjev razsvetljujejo stezo proti breznu. V gozdu žrtve razvežejo, morajo se sleči. Vsi grede proti breznu. Ranjence morajo jetniki vleči kar po tleh. Pred breznom jih v parih streljajo, tudi otroke in žene, da padajo v jamo. Ranjence pa kar mečejo vanjo. Po koncu morije ročne granate, pa še miniranje jame. Tako! Boljševistični revoluciji, zaradi katere je bila ustanovljena tudi OF in pa vsiljena Dolomitska izjava, je zadoščeno! Svetla bodočnost je pred nami! Samo za koga, je vprašanje! Ta »žarnica« pa je prav v tem času povsod po svetu pregorela!

Vse to vidim med mašo s svojimi duhovnimi očmi. Pa še ni konec! Jamo zazidajo. Ploščo razžene, Glinščica pa teče krvava. Potreben je prekop. Opravijo ga nemški jetniki, primerno alkoholizirani, s prenosom razpadajočih trupel v izkopane grobove v Kucjo dolino. Le kaj si mislijo in kaj so jim obljubili? Verjetno so za tak grobarski posel mislili na plačilo. Plačilo so res dočakali! Po nalogu glavnega slovenskega, še živečega policajca — pokončanje v Kočevskem Rogu.

### POKOPLJIMO VSE VOJNE ŽRTVE

Slutim duhove pokončanih Slovencev, Hrvatov in tam v Rogu tudi njihovih prisilnih grobarjev. Prav oni so tisti, ki so iz onostranstva pahnili v grabne jugoboljševistične tanke na poti preko Prevala in Toškega čela ter jim tako preprečili njihov prodor na ljubljansko polje. Niso pozabili svojega pokončanja. Tako tudi mi vsi ne smemo pozabiti, ampak samo odpustiti!

Maša in moji prividi so končani. Zato, ljudje, pokopljimo vse svoje slovenske mrtve, pa tudi druge pokončane na naši zemlji! Hrvate, Srbe, Italijane, Madžare, Nemce in Rome! In spomnimo se tudi vseh, ki se prav sedaj pobijajo zaradi jugoboljševizma! Zaradi jugoboljševizma in obrambe narodne svobode!

Bog nam odpusti in nam pomagaj!  
Zdenko Zavadlav



Vesela zamorska dekleta

## Skrivnost, ki ji je ime Rusija

### II.

Kako naj človek razume to čudovito pojavo, ki je Rusija danes? To hitro in fantastično zaporedje dogodkov ne more biti slučajno, saj meji na čudežno.

Poganskemu kralju Ciru je sveti Duh odprl srce in njegov edikt je razglasil svobodo Judom z naročilom, naj grede domov in naj pozidajo svoj tempelj. »Jaz sem ateist«, zatrjuje Gorbačov, vendar kako čudovito orodje teologije osvoboditve je postal! Eden treh svetovnih kašipotov, med katerimi je treba šteti Mater Terezijo, papeža Janeza Pavla II. in njega.

### FATIMSKÉ NAPOVEDI

Osveščenje človeka, ovrednotiti ga, da postane odgovoren, da spet dobi nazaj človeški, to je božji obraz. Verujemo, da je v ozadju neka skrivnost, katere osenčave ne sme človek prezreti.

13. maja 1917 se je prikazala trem ubožnim portugalskim otrokom mlada žena in obstala na obronku posekanega drevesa. Prerokinja z drugega sveta, ki je povedala svetu, naj pričakuje odrešenja z nebes, pa tudi nove krize, hujske kot je bila prva svetovna vojna, če se ljudje odrečejo Bogu in zavržejo njegove zapovedi. Treba bo molitve in mnogo pokore, da brezboštvo ne preplavi sveta. In sveti oče bo mnogo trpel. Prerokba napoveduje genocid. Svet je strahotno občutil drugo svetovno vojno. Dne 13. maja, natančno 64 let kasneje se je sveti oče Janez Pavel II. zgrudil pod krogli pred vatikansko baziliko...

V letu Fatimskega obiska je Lenin pričel uveljavljati komunistični Manifest. Pod rokami nacističnih krvnikov se je izvršil velik genocid Judov, pod Stalinom pa Katyn s Sibirijo, ki je pogoltnila blizu 20 milijonov življenj, naša Slovenija pa je 1945. leta sprejela v svoje grobove Srbe, Hrvate in Slovence. Slovenska domovina je postala vseslovenski Doberdob. 22. avgusta 1991, na praznik Marije, Kraljice sveta pa je bil rešen ujetništva in bil prepeljan nazaj v Moskvo Gorbačov iz krimskega pripora. Kako so čudoviti posegi božje Previdnosti, pred katerimi mora vsakdo skloniti glavo in slaviti Boga, kajti čudovito je Njegovo ime po vsej zemlji. Kajti oficirji ruske armade so se pod vodstvom Jelcina upri streljanju na svoje rojake. Svet se je oddahnil, vendar bi bilo krivo vdati se evforiji.

### ZAKAJ?

Ruske armade so še zmerom nedotaknjene in se nerade umikajo iz nekdanjih satelitskih držav.

Srčika administracije je še zmerom v rokah privilegiranih aparatčikov, katerih najvišji imajo milijone dolarjev po južnofrancoskih bankah. V čigave roke bo padla pomoč iz zahoda, je problem, kajti novi, bolj poštene mlajši kadri so šele v pripravljanju. Gorbačov in Jelcin se obračata na Evropo in Ameriko za hitro pomoč. Zima se naglo približuje in prazna skladišča vabijo k novi vstaji.

Naj porabimo besede premierja Slovenije Lojzeta Peterleta, ki velja tako za Slovenijo kot za Rusijo. »Mi vsi smo postali en sam« strašen misijon. »Zanimiva je izjava komunistične veteranke iz Leningrada: »Mi smo še zmerom tukaj. Petdeset let so me učili, da je komunizem edina rešitev za svet, in jaz še zmeraj verujem vanj...«

»Bomo videli, kako bodo rešili našo sporno zadevo brez nas.«

Svet gleda zaskrbljeno na Daljni vzhod. Kitajski »Veliki brat« še zmerom čuje...«

### RUSIJA NI LE PROBLEM, JE SKRIVNOST

Sporna zadeva, ki ji je ime Rusija, ni le problem, je skrivnost. Niti Gorbačov niti Bush je nista mogla privedi do stanja, ki je danes, niti je ne bosta mogla rešiti. Morilno orožje je odpovedalo, zato je treba iskati rešitev v moralni oborožitvi, v duhovni perestrojki.

Mati Terezija mi je pred tedni z veliko radostjo omenila, da ni v pogovoru z duhovniki in krščanskimi laiki iz Albanije našla nikjer niti drobničnice sovraštva niti grenkobe na račun mučiteljev. Isto ugotavlja slovenski premier Peterle v pogovoru s slovenskimi ljudmi, ki jim je stalinistični režim pomoril svojce. In to je baza ter prvi korak k spravi — »Govoriti resnico v duhu ljubezni, kajti ljubezen je najvišje pravilo kristjana.« (Efežanom 4, 1).

### REDOVNICE V RUSIJI IN NOVE ŠKOFIJE

V Rusiji živi in pričuje trenutno le troje redovniških združenj. Misijonarke Ljubezni, Sestre katehistinje armenskega obreda s sedežem v Rimu in Beyruthu ter Evharistinke, ki so šele lanskega leta prišle iz svoje »skritosti-underground« na površje. Apostolska nunciatura v Moskvi je potrdila pet novih škofij, ki že pričenjajo razgovor z moskovskim patriarhom in predstavniki apostolskih Cerkev po nekdanji Sovjetski zvezi. Drugi vatikanski koncil, o katerem je pravoslavje zavestno molčalo, prihaja s svojim dialogom bliže sestrskimi Cerkvam, ki jih ne imenuje več ločene. Išče samo »visible unity«, vidno edinost, ki naj po p. Cavatasiju, pasijonistu, preide in pripelje do veselega snidenja okrog evharističnega oltarja.

Indija je bila vsa leta v tesnih stikih z sovjetsko Rusijo. Ima velik potencial misijonarjev in misijonark, ki se hitro vključujejo v apostolat božjega kraljestva. Morda so pa misijonarji in misijonarke slovenskih narodnosti še bolj naravnani k temu klicu, da napolnijo duhovno lačne in žejne stepe Rusije z duhovno hrano, ki jo imajo kristjani vzhoda in zahoda v izobilju. Tudi slovenska Cerkev je vabljenja k tej duhovni pojedini.

Ob vrnitvi iz Rusije zapisal  
J. Cukale d.j.

## Ob začetku sezone v SKK

Slovenski Kulturni Klub je po poletnem premoru spet začel zbirati slovensko mladino na svojih rednih sobotnih srečanjih. SKK je namreč organizacija, v katero zahajajo (zdaj že 35. leto) višješolci, na sestanke pa prihajajo tudi univerzitetni študentje in delavska mladina. Odbor SKK sestavljajo mladi sami in njihova naloga je, da priredijo, pod mentorstvom prof. Lučke Susič, vsak teden srečanje v obliki zabave, predavanja, okrogle mize, filmskega večera.

Letos smo se že pred prvim sobotnim večerom klubovci srečali na Opčinah, v Finžgarjevem domu, kjer smo se udeležili srečanja s skupino argentinskih maturantov, ki so obiskovali slovenske sobotne šole. Srečanje je bilo v torek, 24. septembra, na njem pa so sodelovale tudi pevke deklishe skupine Vesela pomlad, ki so pod vodstvom dirigenta Franca Pohajarja pripravile krajši program.

Prvi sobotni sestanek pa je bil 5. oktobra, ko smo klubovci pripravili že tradicionalno jesensko zabavo, ko se moramo mladi posloviti od poletja in počitnic. Na plesu, oz. družabnosti, se je zbralo res lepo število »starih« članov, bilo pa je tudi veliko novih obrazov in nekateri izmed njih so že postali novi člani SKK.

Naslednjo soboto pa so se klubovci odpravili na krajši izlet v slovensko prestolnico. Tu nas je najprej dr. Prelovšek, član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, vodil po Plečnikovi Ljubljani in nam s svojo strokovno in živahno razlago približal tega velikana slovenske umetnosti. Zvečer smo v stolnici prisostvovali koncertu »Gallusovo zvočno bogastvo«. Izlet pa smo zaključili na kar se da prijeten način v družbi mladih prijateljev iz Ljubljane in nekaterih predstavnikov argentinskih Slovencev.

Klubovci imajo tudi že izdelan program za prihodnje sestanke.

V soboto, 19. oktobra, so bili med nami predstavniki Mladih Krščanskih demokratov Slovenije, ki so nam pripovedovali o svojih izkušnjah v zadnjih mesecih, ko je Slovenija razglasila samostojnost, doživela agresijo s strani JA, osvetlili pa so nam tudi najnovejše dogodke v zvezi s koncem moratorija, uvedbo nove valute, slovenskih potnih listov itd.

V soboto, t.j. 26. t.m., vabi Slovenski kulturni klub na svoj redni občni zbor. To bo priložnost, da se po poročilih dosedanjih odbornikov pogovorimo o pretekli sezoni in iz te diskusije potegnemo smernice za bodoče delovanje. Na občnem zboru bodo tudi izvoljeni novi odborniki. Novi člani in pa tisti, ki se v klub še niso včlanili, pa bodo imeli priložnost, da bolj spoznajo to organizacijo.

Prvo soboto v novembru bo sestanek odpadel zaradi praznikov, 9. novembra pa je predvideno veselo martinovanje.

Napoveduje se torej res bogata in zanimiva sezona, zato vabimo vse, ki bi se radi udeležili naših sestankov, da se oglasijo na Donizettijevi ulici, št. 3, vsako soboto ob 18.30.

Breda Susič

## Zvon miru iz Rusije

V baziliki sv. Petronija v Bolonji bo eno leto izpostavljen »Zvon miru«, ki ga je daroval podpredsednik ruske republike Aleksander Rutskoj kardinalu Biffiju. Do tega daru je prišlo ob koncu razgovorov v Bolonji, kako preurediti vojno industrijo v gospodarsko. Zvon je težak 150 kg in je iz titanija.



# Vizitacije savinjskega arhidiaconata goriške nadškofije 1751 - 1773

V Kulturno-informacijskem centru Križanke v Ljubljani so 10. oktobra na posebni častniški konferenci predstavili javnosti drugi zvezek Karla Mihaela Attemsa (1751-1774), ki ga je za knjižno izdajo oskrbel mariborski škofijski arhivar dr. Anton Ožinger; knjiga obsega kar 922 strani in ima naslov Vizitacije savinjskega arhidiaconata goriške nadškofije 1751-1773.

Najbolj razveseljiva ugotovitev častniške konferenci v Plečnikovih Križankah je, da bo zbirka vizitacijskih zapisnikov goriškega nadškofa K.M. Attemsa izhajala v treh državah. Kot so povedali na konferenci, gre za obsežen mednarodni projekt, ki ga bosta poleg Slovenije uresničili še Italija in Avstrija. Drugemu zvezku te zbirke, ki so ga predstavili v Ljubljani in torej predstavlja pomemben slovenski delež, bo sledila izdaja prvega zvezka. Obsegal bo vizitacijske zapisnike mesta Gorice kot sedeža nadškofije, pripravili pa ga bodo strokovnjaki z L'Istituto di storia sociale e religiosa v Gorici in bo predvidoma izšel prihodnje leto. Po napovedih bodo drugi zvezki izhajali po vrstnem redu, kot bodo pripravljani za tisk.

Drugi, pravkar izdani zvezek, je uredil in pripravil za tisk ugledni slovenski cerkveni zgodovinar in predstojnik Inštituta za zgodovino Cerkev pri ljubljanski Teološki fakulteti dr. France M. Dolinar. V predgovoru Ožingerjeve knjige Vizitacije savinjskega arhidiaconata goriške nadškofije 1751-1773 lahko med drugim preberemo, da je na pobudo znanega zgodovinarja in senatorja v rimskem parlamentu, prof. Gabriela De Rosa L'Istituto di storia sociale e religiosa v Gorici začel sistematično preučevati vizitacijske zapisnike nadškofa K.M. Attemsa. Zbirka njegovih zapisnikov obsega 24 rokopisnih zvezkov velikega formata, malodane vsi po vrsti pa imajo izreden pomen za cerkveno, versko, družbeno in kulturno zgodovino ozemlja goriške nadškofije. Še več: Attemsovi vizitacijski zapisniki so edinstven vir za preučevanje zgodovine 18. stoletja na območju goriške nadškofije, ki je v tem obdobju obsegala večji del slovenskega ozemlja južno od Drave, in tako poglavitni del tega ozemlja zadeva tudi ozemlje sedanje Republike Slovenije.

Pri tem edinstvenem zgodovinskem viru za 18. stoletje v Srednji Evropi, je vsaka od omenjenih držav — Italija, Avstrija in Slovenija — prevzela izdajo gradiva za svoje ozemlje. Za vse države naj bi veljala enotna načela, tako da bodo izdali enotno zbirko vseh vizitacijskih za-

pisnikov slovitega goriškega nadškofa K.M. Attemsa, ne glede na to, kje bodo posamezni zvezki izšli. Skratka, v prihodnjih letih se nam obeta izjemna knjižna obogatitev naše cerkvene zgodovine in tudi svetovne zgodovine.

I.V.

## Dostojevski in Evropa

»Jaz sem v Franciji Francoz, z Nemcem - Nemec, s starim Grkom Grk in vendar sem zato najbolj Rus (...). Rusu je Evropa enako dragocena kot Rusija. Vsak njen kamen nam je mil in drag. Evropa je ravno tako naša domovina kot Rusija. Cello bolj. Nemogoče je bolj ljubiti Rusijo kot jo ljubim jaz, toda nikdar nisem sebi zameril, da so mi Benetke, Rim, Pariz in zakladi njihove umetnosti dražji kot Rusija.«

Ruski pisatelj in mislec F.M. Dostojevski velja za enega največjih poznavalcev človeške duše. Zato nam ta odlomek iz romana Mladenič jasno spričuje, da ima lahko trezen odnos do narodnosti le, kdor vsaj malo pozna skrivnosti brezmejnih prostranstev človekove notranjosti.

V XIX. stoletju je bila ruska literatura ločena na dva tabora: na Slovanofile in Zapadnjake. Čeprav se je Dostojevski včasih približal Slovanofilom, se nikdar ni opredelil ne za ene ne za druge; zato lahko mirno rečemo, da ni bil ne ruski nacionalist, niti ne dekadentni zahodnjak. V skladu s svojim krščanskim etosom je zavzel osebno stališče: bil je pač Rus in Evropejec. Kaj to pomeni? Verjetno se bodo mnogim zdele prej navedene pisateljeve misli protislovne. Nič čudnega: v zamejstvu pač spada takšna logika že kar v politično, žal tudi krščansko fantastiko. Kronična majhnost, lokalni partikularizem, blokovska delitev so namreč v polarnem nasprotju z Dostojevskijevim nazorom, ki je izrazito uprt v univerzalnost in »vsečlovečnost«.

»Da, poslanstvo ruskega človeka je nedvomno splošno evropsko in vesoljno. Postati pravi in popolni Rus pomeni toliko, kakor postati brat vsem ljudem ali če hočete vsečlovek.« (Iz eseja o Puškinu).

To ni samo poslanstvo ruskega človeka: lahko bi rekli, da postati pravi in popolni člen svojega naroda pomeni toliko, kakor postati brat vsem ljudem. To pa ni lahko. Popolna ljubezen ne pozna madežev. Postati resnično brat tujerodnemu človeku pomeni spraviti se s preteklostjo, s krvjo, z zločini, ki sta si jih različna naroda drug drugemu prizadela. Postati nekemu brat pomeni vzljubiti njegovo resnico in v ljubezni sobivati z njo. To je kakor biti v Franciji Francoz, z Italijanom - Italijan in prav zaradi tega najbolj Slovenec. Če Slovenec pristopi k Francozu, Italijanu samo z namenom, da bi mu razkril, argumentiral in uveljavil svoje Slovenstvo, mu je neuspeh zagotovljen. Če pa k njemu pristopi z ljubeznijo, tedaj njegovo Slovenstvo samo spregovori v vsej svoji polnosti in

enkratnosti, jasno in nenasilno. To pa pomeni po Dostojevskijevem mnenju biti Evropejec.

Danes je v nacionalnem pogledu evropsko prizorišče še zelo kaotično. Naj se še tako potrudim, ne morem verjeti, da bi lahko problem narodnosti, ki je v svojem bistvu kulturno-eksistencialen, na mednarodni ravni pa politično-socialen, lahko rešila ekonomija, in to prav tržna liberalna ekonomija kapitalističnega in imperialističnega Zahoda.

Tudi Dostojevskijeva misel je v antitezi s takšno parcialno rešitvijo. Njegova univerzalnost namreč izhaja iz Solovjevovega pojmovanja resnice kot »vseedine«. Ta veliki ruski filozof je menil, da je služenje vseadini in univerzalni resnici najboljša pot za uresničitev partikularnega in vseh njegovih parcialnih elementov. Krščanska Resnica je namreč edina vsepovezujoča stvarnost, ker je prisotna v vsakem človeku in se vsakomur deleži na ljubeči način. Iz nje izhaja tudi sporočilo Dostojevskega: »Človeštvo bo zaživelo v svojem polnem življenju šele tedaj, ko se bo razvil vsak narod in ko bo svoja načela daroval v skupno zakladnico vseh narodov.«

Mislím torej, da je narod razvit le takrat, ko v celoti spozna in v polnosti zaživi svojo bivanjsko Resnico. Človeštvo pa bo zacvetelo tedaj, ko mu bo vsak narod daroval svojo »vseedino« resnico, v kateri ni nihče izključen, zapostavljen, pozabljen.

To navsezadnje po mnenju Dostojevskega pomeni biti Slovenec, Rus, Evropejec: ostvariti Ljubezen - Resnico, s katero smo postali državljani tega sveta. To je naše poslanstvo. Nič več od tega, pa tudi nič manj.

Athos

## Kolumbovo leto

V soboto, 12. oktobra, je sv. oče začel svoje drugo potovanje po Braziliji, kjer se je ustavil devet dni ter imel 30 govorov. Svoje potovanje je začel prav na dan, ko je Krištof Kolumb leta 1492 odkril novi svet oz. Ameriko.

Zato so oklicali to leto kot »Kolumbovo leto«. Slavja se bodo vršila vse leto v Evropi in v obeh Amerikah, vendar se vsi teh slavij ne bodo udeležili. Med temi bodo posebno plemena ameriških Indijancev ter črncev. »Mi domačini ne moremo slaviti uničenja in podjarmljenja naših prednikov, niti ne moremo pozdraviti evropsko poplavo kot srečanje dveh svetov.« je dejala Indijanka Rigoberta Menchu, doma iz Gvatemale. Tudi nekateri brazilski škofje so izjavili, da se slavij ne bodo udeležili.

Prav tako črnici v obeh Amerikah nimajo razloga za veselje, saj so nenasitni belci ugrabili njih pradede v deželah Afrike in jih prepeljali kot sužnje na svoja veleposestva ter prodajali kot bi bili živina. In še sedaj beli človek gleda na črnce ter Indijance z viška in z nekim prezirom.

Res, ne eni ne drugi nimajo razloga za veselje.

# Dr. Lojze Škerl, zlatomašnik

NEKAJ OSEBNIH SPOMINOV

Z zlatomašnikom dr. Lojzetom Škerlom sva se spoznala v malem semenišču v Gorici; bil je en razred pred mano. Iz tistih časov se spominjam, da je že takrat užival ugled in zaupanje predstojnikov. Tedanji podravnatelj dr. Ivo Juvančič mu je namreč, ko je obiskoval licej, poveril skrb za knjižnico. Vsako soboto smo hodili v sobo, ker so bile na policah tudi slovenske knjige in Lojze Škerl je odgovarjal: »Te knjige ni, ker je še vedno izposojena; vprašaj za kako drugo.« In tako je šlo soboto za soboto. Prosili smo seveda predvsem za slovenske knjige; te so imele na prvi strani pečat Ex libris Ivo Juvančič. Vodstvo semenišča se je namreč balo zaplembe, če bi izgledalo, da so slovenske knjige last semenišča.

Drugi moj spomin gre v Sežano. Neke počitnice sem namreč obiskal Lojzeta na njegovem domu. Bila je skromna hišica z dvoriščem sredi drugih hiš. Tam je stanovala mama s hčerjo, saj drugih otrok ni imela, ker je bila vdova.

Po končanem liceju je Lojze odšel v Rim. Tedanji škof dr. Alojzij Fogar je dosegel, da so Lojzeta sprejeli v rimski zavod Germanicum. Naš zlatomašnik je tako odšel študirat v Rim. Pozneje smo šli za njim še drugi, a seveda ne v Germanik, ker je bil nemško-avstrijski zavod.

Ko sem pozneje sam prišel v Rim na študij, sem Lojzeta obiskal v Germaniku. Tam sem dobil še pok. dr. Robiča, Vladimirja Truhlarja in še koga. Vsi so bili oblečeni v rdeče talarje. Germanikarji so se namreč ločili od vseh drugih študentov na Gregorijani prav po rdečih talarjih s črnim pasom. Po vsem Rimu si jih videval, saj se niso mogli skriti.

Poleg tega so Germanikarji uživali še poseben sloves, da so najboljši študentje. Ali je bilo res ali ne, ne moremo vedeti, dejstvo pa je, da je v zavodu bila jezuitska vzgoja. Vsi so morali najprej opraviti tri leta filozofije in nato pet let bogoslovja. In vsa ta leta niso smeli domov na počitnice. Te so preživljali na posestvu San Pastore nekje v rimski okolici. Tam pa nisem nikoli bil. Vendar so po prvi svetovni vojni to disciplino omilili in je g. Lojze lahko prišel na svojo novo mašo leta 1940.

Lojze Škerl je bil posvečen v Rim dne 26. oktobra 1941 in tam imel tudi novo mašo. Tudi to je bila tradicija v Germaniku: posvečenje in nova maša v Rimu, po možnosti 28. oktobra. Opravil je torej tri leta filozofije in pet let bogoslovja z doktoratom iz teologije na jezuitski univerzi Gregorijani.



Zlatomašnik dr. Lojze Škerl

Po končanem petem letu bogoslovja se je kot mlad doktor vrnil v svojo škofijo in škof Anton Santin ga je takoj imenoval za škofijskega kanclerja. Med vojno in po njej sem ga večkrat obiskal v njegovem uradu v ul. Cavana, v tej temni palači starega Trsta. Obiski so postali bolj pogosti, ko smo se leta 1948 začeli pogovarjati o enotnem tedniku za tržako in goriško škofijo. V Trstu je namreč g. Andrej Gabršček prejšnje leto uknil svoj Teden, mi v Gorici smo pa s Slovenskim Primorcem težko izhajali, ker smo zaradi državne meje izgubili zaledje. Zaradi tega je nastala zamisel, da bi izdajali skupen katoliški tednik za tržaške in goriške Slovence. Zedinili smo se in v januarju 1949 res začeli izdajati Katoliški glas kot skupno goriško tržaško glasilo. Če torej izhaja ta naš katoliški tednik, je »krivda« tudi dr. Lojzeta Škerla. Zapisal sem »krivda«, ker so takrat in še pozneje mnogi želeli, da bi tega časopisa ne bilo.

Zlatomašnik je prevzel tudi mesto kateheta na slovenskem učiteljski, bil imenovan za kanonika pri sv. Justu, pogosto je govoril po tržaškem radiu in še govori. Škof Bellomi ga je imenoval za škofovega vikarja za Slovence, pa še kako drugo službo je imel oz. še ima, toda o tem naj pove kaj več kak Tržačan, jaz sem želel le obuditi nekaj spominov na zlatomašnika dr. Lojzeta Škerla. Ob njegovem jubileju mu vsi kličemo: *Na mnogaja ljeta!*

Kazimir Humar



**Msgr. dr. Lojze Škerl bo obhajal 50. obletnico mašniškega posvečenja v Marijini cerkvi v Šmarjah pri Sežani v soboto, 26. oktobra, ob 11. uri.**

*Let je petdeset, da v duhovnika je v Rimu Traglia škof me posvetil, čeprav ne vreden milosti take, se zahvaljujem Bogu in Mariji.*

## Potovanje v Rusijo in Ukrajino



Ruska »dača« ali podeželska hiša

Zvečer smo se sprehodili do lepe fontane 15 Republik.

V ponedeljek, 29. junija, smo ves dopoldan namenili obisku Pečerskega samostana. Tudi ta zgodovinski, kulturni in verski spomenik postopo-

na, kjer so v preteklosti, posebno za časa metropolita Petra Mogile v 17. stoletju tiskali liturgične knjige.

V spodnjem delu samostana je cerkev in katakombe oz. grobovi menihov. Te grobove so v preteklosti razdejali Tatari, v našem stoletju pa boljševiki, ker so hoteli uničiti vsakršno slet tisočletnega krščanstva. Zdi se, da so menihi uspeli ohraniti in zavarovati grobove svetih ustanoviteljev samostana. Videli smo le nekaj teh grobov z ostanki menihov v njihovem liturgičnem oblačilu.

Popoldne smo namenili ogledu muzeja ukrajinske slikarske umetnosti, ki kaže tudi vidne vplive zahodnih umetnikov tako v cerkvenem kot svetnem upodabljanju. Po ogledu je bila na voljo vožnja z ladjo po Dnje-

pru ob spremljavi kozaške glasbe, pesmi in plesa. Pogostili so nas tudi s pristno vodko, ki je v vseh povečala veselo razpoloženje.

Naslednji dan zjutraj smo obiskali edino katoliško cerkev v mestu. Tu smo imeli tudi sv. mašo. Cerkev sv. Andreja, ki so jo po revoluciji spremenili najprej v skladišče in potem v kinodvorano, so jo januarja letos vrnili katoličanom. Prvo sv. mašo po revoluciji so v njej obhajali 6. januarja letos, ostale prostore so pa vrnili šele junija letos. Pred revolucijo je bilo v Kijevu več katoliških cerkva in župnij, danes sta samo dve, vernikov je nekaj nad tisoč. Katoličani vzhodnega obreda pa še danes nimajo nobene cerkve, zato opravljajo bogoslužje kar na trgih ali pa v gozdovih kot v preteklosti. JM



Zagorsk: zunanost metropolitske obednice



## Pogreb Danice Maraž vd. Komjanc



V ponedeljek, 14. oktobra, se je v Števerjanu velika množica vaščanov, znancev in sorodnikov poslovila od Danice Maraž vd. Komjanc, p.d. mlekarice.

Pokojna Danica je bila hči Ivana, Valentina Maraža in Erneste Vogrič. Njena mati je bila med prvo svetovno vojno begunka pri dobrih ljudeh v Dravljah pri Ljubljani, tam se je leta 1918 poročila. Prvi se je rodil Mirko, ki so ga Nemci ustrelili pri Podsobotinu decembra 1944. Tudi Danica se je rodila v Dravljah 25.11.1919 in bila že po nekaj dneh krščena v farni cerkvi v Št. Vidu nad Ljubljano. Za njo sta se rodila še brata Lojze in Dragič, ki sta že oba pokojna. Leta 1927 se je kot zadnja rodila sestra Anči. Gospodarji v Dravljah so mater ustavljali, naj ostane na Kranjskem, kjer je začela z malo obrtjo, ki ji je kar uspevala, pa ji nekaj ni dalo miru, »domov moram« je rekla in tako so se vrnil v domača Brda.

Danico so vsi poznali kot »mlekarico« in to je res bila že od mladih nog. Pomagala je materi in očetu voziti mleko v Gorico najprej z »burelo« potem s kolesom, triciklom in končno z avtom, leto in dan, v vsakem vremenu. Ko so stanovali še v Pevmi in je bila šoloobvezna, je šla en dan v šolo, drugi dan pa v Gorico z mlekom.

Pa je prišel strašen dan: 18.2.1944, po ovadbi je prišla nemška SS. Izgnali so jih iz hiše in dom pognali v zrak z zažigalno mino. Rešili so si golo življenje, obleko, ki so jo imeli na sebi in nekaj malega hrane, kar so mogli v naglici vzeti s seboj. Komaj dva meseca za tem jo je zasnil rojak Mario Komjanc; očetu je bilo zelo hudo, ker ji ni mogel pod milim nebom dati nič v doto. Poročila sta se 22.4.1944. V zakonu jima je Bog dal hčerko Mirko in sina Riharda.

Tudi po vojni je nadaljevala s službo mlekarice, dokler so ji moči dopuščale. Pred dobrimi tremi leti se je je lotila starostna bolezen, ki ni popustila. Proti koncu julija letos je morala iskati pomoči v bolnišnici, kjer se je prav otroško razveselila vsakega obiska. Potem ko je prejela zakrament sv. maziljenja, je v petek, 11. oktobra, nenadoma izdihnila po nekaj dneh hujšega trpljenja.

Vse verno občestvo v Števerjanu ji vošči, naj se spočije v Bogu, prizadetim svojcem pa izreka iskreno krščansko sožalje.

## Končana pravda o zvonovih

Po celi državi je odmevala pravda med grofi Formentini in števerjanskim župnikom, oziroma bolje med grofom in števerjansko župnijsko skupnostjo, zaradi bitja ure na cerkvenem zvoniku. Sodnik Carmine Laudisio je dal prav grofu, češ da bitje ure v zvoniku moti spanje gostom v grofovem bližnjem hotelu. Zato od 10. ure zvečer do 7. ure zju-

traj ura ne sme biti. Če tega župnik ne more uresničiti, mora bitje ure ustaviti vseh 24 ur. Tako se glasi sodnikova razsodba, ki je prva tovrstna v Italiji in najbrž prva na svetu.

Sodnik in grof sta lahko ponosna na ta svetovni primat, ki je prinesel grofu brezplačno reklamo po celi Italiji.

Pa ni še dovolj. Grof toži g. župnika in odgovornega urednika lista Voce Isontina don Renza Boscarola žalitve časti, ker sta objavila pismo nekega bralca iz severne Italije, pismo, o katerem trdi grof, da je žaljivo za njegovo čast in za čast njegove družine. Kot odškodnino zahteva sto milijonov lir od vsakega od »krivcev«.

## Sovodnje

Izredna seja občinskega sveta (8.10.) je bila posvečena ponovni razpravi in odobritvi občinskega statuta, potem ko sta ga pregledala in predložila svoje pripombe izvedenca Sancin in Bukovec. Slednji je predlagal dva zelo važna popravka. Ob določilu člena 33 naj bi še posebej poudarili pogoj znanja slovenščine za državnega pravobranilca. »Pri tem delikatnem inštitutu je treba zlasti poudariti bistveno značilnost rezerviranosti: odnos med občanom in pravobranilcem mora potekati na »štiri oči« in z možnostjo občana, da izrazi točno to, kar misli, na najlažji način, to se pravi v svojem materinem jeziku. Tolmač ali prevajalec bi gotovo oviral prostodušno izražanje občana po eni strani, po drugi pa je znano, da tolmač ne zadene vedno bistva tega, kar sta stranki, ki ju povezuje, hoteli povedati.« Ta Bukovec predlog je bil soglasno sprejet in vnešen v statut.

Zataknilo pa se je pri določilu o občinskem tajniku, ki bi moral v slovenski občini po mnenju svetovalcev SSK obvezno obvladati slovenski jezik. Predstavniki večine se s tem predlogom niso strinjali in zagovarjali za nas veliko manj sprejemljivo varianto, v kateri naj bi statut vključeval le možnost zagotovila prevajalca v občevanju s tajnikom. Trenutno pomanjkanje slovenskih tajnikov in možnost težav, ki bi jih lahko postavil (italijanski) nadzorni odbor, niso dovolj prepričljivi razlog, da bi se slovenski občini kar tako odpovedali pravici, ki jo daje člen 5 zakona št. 142 o enakopravnosti rabi slovenščine in italijanščine v vseh okoliščinah.

Svetovalec Černic je zaradi tega predlagal glasovanje po členih. Ker te možnosti ni bilo, se je SSK pri glasovanju celotnega statuta vzdržala. Tako je bil sprejet statut le z glasovi večine.

**Remo Devetak**

## Člani prosvetnega društva »Štandrež« nastopili v Ljubljani

Pevci in igralci prosvetnega društva »Štandrež« so 13. oktobra preživeli res bogato in prijetno nedeljo v ljubljanskem predmestju Stožice, kamor so jih povabili mladi člani tamkajšnje župnijske skupnosti.

Z mladimi iz Stožic so Štandrežci navezali prve stike pred nekaj meseci, ko je njihov mladinski zbor pel v štandreški cerkvi.

Po jutranjem gostoljubnem srečanju so štandreški pevci sodelovali pri sveti maši.

Tudi kosilo v domači gostilni Pod lipco so izkoristili za prijeten pogovor.

V prvih popoldanskih urah so si v Ljubljani ogledali dve Plečnikovi cerkvi, zvečer pa so v šolskem centru v Stožicah oblikovali kulturni program z nastopom mešanega pev-

## Odobren občinski statut

V četrtek, 10. oktobra, se je sestala sekcija SSK za Števerjan. Na začetku je predsednik I. Vogrič pozdravil prisotne in povedal, da je bila sklicana seja zato, da bi se svetovalci SSK pripravili za občinsko sejo, ki je bila sklicana za ponedeljek, 14. oktobra, in je bila na dnevnem redu odobritev statuta števerjanske občine. Sledilo je politično poročilo, ki ga je podal tajnik D. Humar.

Sledila je razprava o dnevnem redu občinske seje. Dnevni red je obsegal predvsem odobritev občinskega statuta. Po zakonu 142 mora imeti vsaka krajevna ustanova svoj statut. Za izdelavo števerjanskega statuta je občinski svet pred enim letom imenoval posebno komisijo, da bi izdelala osnutek statuta, ki naj bi bil primeren in ustrezen naši občini. H. Corsi, ki je tudi član te komisije, je razložil vsem članom sekcije potek izdelave števerjanskega statuta in, kar je najbolj važno, vsebino posameznih členov, s posebno pozornostjo na tiste, ki zadevajo prisotnost Slovencev v Števerjanu.

Na koncu so člani sekcije nakazali nekaj problemov, ki so jih svetovalci SSK iznesli na občinski seji.

Kar se tiče občinske seje, naj povem, da je župan najprej razložil prisotnim potek sestave statuta, nato so prešli k obravnavi posameznih členov z morebitnimi popravki ali dodatki. Števerjanski statut je bil nato soglasno odobren, saj je interes nas vseh, da si v statutu zagotovimo čim več priznanih pravic, saj te bodo zaenkrat nadomestovale globalni zaščitni zakon, ki nam ga italijanska vlada še noče priznati.

**Ivan Vogrič**

## Ukradli so relikvije sv. Antona

V četrtek, 10. oktobra, proti večeru je skupina treh moških, lepo oblečenih, stopila v kapelo, kjer se hranijo relikvije sv. Antona Padovanskega, tam potegnili maske na obraz. Dva sta z revolverji grozila prisotnim vernikom, eden je pa skočil čez ograjo k oltarju, s kladivom razbil steklo niše, kjer so relikvije sv. Antona, pograbil eno in sicer s svetnikovo čeljustjo, nakar so vsi trije skozi stranska vrata odšli na trg pred cerkvijo, ga prečkali, sedli v avto, ki jih je čakal in izginili v množici drugih avtomobilov.

Vse se je izvršilo v nekaj minutah tako, da zunaj kapele nihče ni ničesar opazil. Priče vedo povedati le, da so roparji govorili z beneškim naglasom. Torej da niso bili tujci. Do sedaj niso odkrili še nič drugega.



Štandreški pevci in igralci (z domačini pred cerkvijo) v Stožicah v Ljubljani  
skega zbora pod vodstvom Valentine Pavio in dramske skupine, ki je uprizorila vedro igro Dolžnost je dolžnost.



Škof L. Bellomi ob njem umetnica Silva Bogatec

## Vabilo

V ulici Donizetti 3 (Društvo slov. izobraž.), se je obnovil tečaj kateheze, ki ga vodi g. Jože Špeh. Pretekli četrtek, 17. t.m., je govoril o teologiji Nove zaveze, o nastanku prvih evangelijev in o prvih krščanskih skupnostih.

Vabimo vse, ki jih zanima študijsko in versko poglobljanje Sv. pisma, da se nam pridružijo; prilika je tudi za sproščen razgovor.

Tečaji se bodo vršili vsak tretji četrtek v mesecu; prihodnji bo, 14. novembra, ob 20. kot običajno v Peterlinovi dvorani.

## Kralj Ojdip v slovenskem gledališču

Letošnja sezona Stalnega slovenskega gledališča v Trstu se je začela z znamenitim Kraljem Ojdipom grškega dramatika Sofokleja. Besedilo te drame predstavlja izjemen dosežek človekovega duha, enega od vrhov antične kulture sploh. V središču drame je človekova nemoč, njegova ujetost v vezi »Usode«.

Glavni igralci Radko Polič, Lidija Kozlovič in Tone Gogala so zelo dopro podali silovitost dogajanja in dialoga. Rekli bi torej lahko, da je bil dramski del predstave naravnost odličen.

Napetost, ki so jo ustvarili glavni igralci z besedo, pa so dobesedno podrli zborovski »intermezzi«. Kakor da sta se režiser in kostumograf hotela malce ponorečevati iz Ojdipa, Jokaste, in še iz gledalcev navrh. Svoje je pristavila še glasba, ki je od začetne (skoraj) odmahnjenosti polagoma drsela v popevkarski Broadway.

Brez »zborov« bi bil Kralj Ojdip izredno prepričljiva predstava.

## Razgovor pred cerkvijo v Rojanu

Po nedeljski maši se ljudje, zlasti pevke in pevci pred cerkvijo radi ustavijo za kratek razgovor. Preteklo nedeljo (20.10) I.S. omeni, da se je v slovenskih denarnih zavodih na Tržaškem zbralo za pomoč po vojni prizadeti Sloveniji skoraj dvesto milijonov lir. Denar je bil slovesno izročil predsedniku Lojzetu Peterletu. I.S. potem pravi, da se s tem darom Tržačani nismo posebno izkazali. V Trstu se za ta denar kupi komaj malo boljše podstrešno stanovanje. Torej gre v resnici za skromno pomoč. I.S. se je namenil, da bo pisal predsedniku Peterletu, naj oprost, ker je od tržaških Slovencev prejel za Slovenijo tako majhno pomoč.

**S.Z.**

## Silva Bogatec in njena razstava ikon

Zadnjič smo poročali o razstavi ikon Silve Bogatec v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti. Ob tej priložnosti je izšla posebna brošura, ki uvaja v to umetnost vzhodne liturgije. Danes še nekaj besed o brošuri in umetnici. (Ured.)

Besedilo brošure je v italijanščini sestavil jezuit Egon Sandler, prevedel pa Tone Kostnapfel. Izčrpno je pojasnjena zgodovina in pomen religiozne umetnosti ikon. V dobi preganjanja ikon so ikonoklasti igumanu Metodu, borcu za ikone, z železjem izmalčili ustnice, da si je moral z belimi obvezami podpirati čeljusti. Za čisto duhovno zadržje pri upodabljanju ikon pa mora ikonograf takole moliti: »Božji Učitelj, goreči Tvorec stvarstva, razsvetli svojega služabnika, varuj njegovo srce, vodi njegovo roko, da bo mogla vredno in popolno predstaviti Tvojo podobo v slavo, veselje in lepoto Tvoje sv. Cerkve.«

Avtorica Silva Bogatec je začela razvijati svojo dejavnost leta 1981. Kot samoukinja je od leta 1983 do leta 1991 obiskovala razne tečaje in seminarje za specializacijo, med drugim v Firencah, Ravenni ter v študijskem centru »Russia cristiana« v pokrajini Bergamo. Svoje umetniške izdelke je od leta 1982-1991 predstavila v številnih modnih revijah v Italiji in inozemstvu.

Glavni namen razstave je v načrtu Pastoralnega zborovanja na temo Evharistično življenje.

Z izostrenim čutom za estetiko je Silva Bogatec obogatila domače umetniško področje, se poglobila v nadčutno duhovno lepoto, ki jo je prelila v predstavljene ikone. Čestitamo in ji želimo še nadaljnega napredka in uspeha!

**F.V.**



## Kardinal Guido Del Mestri med Goričani

Guido Del Mestri je v zgodovini goriške nadškofije drugi škof, ki je bil imenovan za kardinala; pred njim je bil kardinal Jakob Missia. Tega svojega sina se je spomnila goriška škofija preteklo nedeljo in prejšnje dni.

Že ko je bil imenovan za kardinala letos meseca junija, so cerkvene in svetne oblasti v škofiji sklenile, da ga povabijo na primerno veselo slavo. To se je zgodilo prejšnje dni. Kardinal je obiskal župnijo svojih staršev Medejo, kjer so nazadnje bivali, predno so odšli v Banjaluko v Bosni. Potem še Krmin, odkoder izhaja furlanska plemiška družina Del Mestri. Povsod so ga sprejeli kot starega prijatelja, saj se je vedno rad ustavljal v krajih, ki so povezani z njegovimi mladimi spomini, kadarkoli je prišel v Gorico.

Posebno slavje pa mu je škofija priredila v nedeljo, 20. oktobra. Povabili so ga v stolnico, da je tu imel slovesno mašo ob 10.30. Visokega gosta so v stolnici obdajali še nadškof A.V. Bommarco, upokojeni škof dr. Janez Jenko, generalni vikar Renato Podberšič iz Kopra, gosposde kanoniki v polnem številu, zastopniki civilnih oblasti in seveda veliko ljudstva. Med mašo je govoril kardinal sam in razvil misel nedeljskega evangelija.

Po maši se je slavljencev z gosti ustavil v bližnjem oratoriju Pastor Angelicus, kjer mu je izrekel dobrodošlico stolni župnik don Sergio Ambrosi in kjer se je nato razvil prijeten razgovor med vsemi povabljenimi, ki jih ni bilo malo.

Kot smo že poročali, se je Guido Del Mestri rodil v Banjaluki leta 1910, kamor se je preselila družina za časa stare Avstrije. Postal je duhovnik in bil posvečen v Gorici leta 1937. Tudi zato se je vedno počutil povezanega z našim mestom in s stolnico. Po novi maši je stopil v diplomatsko službo pri Sv. sedežu in bil nazadnje papeški odposlanec v Bonnu. Na tem mestu je bil tudi upokojen.

## Štandreška sekcija SSK proti gradnji šole za financarje na letališču

V soboto, 19. oktobra, se je sestala štandreška sekcija Slovenske skupnosti. Na dnevnem redu se je, ki jo je vodil tajnik Božidar Tabaj, je bilo več važnih vprašanj, ki neposredno zanimajo štandreško in goriško skupnost. Največ pozornosti pa je sekcija namenila predlogu nekaterih goriških krogov, da bi na letališču gradili šolski center za financarje, ki bi zasedel več kot 30 hektarjev zemljišča.

Takemu načrtu štandreška sekcija odločno nasprotuje, saj bi gradnja objekta pomenila zasedbo velike površine zemlje, ki je še skoraj edina v goriški občini namenjena prostemu času in predstavlja bogato zeleno površino.

Sekcija nadalje ugotavlja, da je v Gorici in okolici veliko neuporabljene vojašnice, ki bi lahko služile temu namenu. Štandreška skupnost je že žrtvovala večji del svoje zemlje za razne infrastrukture, nova pobuda bi pomenila pravdo okolitev te skupnosti. Goriško letališče bi lahko bolj smotrno uporabljali za namene civilne zaščite in drugih dejavnosti.

Štandreška sekcija tudi zahteva,

da se o tem čimprej izreče tudi štandreška rajonska konzulta, saj so predstavniki Slovenske skupnosti v tem organu že nekajkrat opozorili predsednika in zahtevali, da vprašanje postavi na dnevni red.

MEŠANI ZBOR LOJZE BRATUŽ  
GORICA

### GALLUSOV VEČER ob 40-letnici delovanja zbora

dirigent  
Stanko Jericijo

Župnijska cerkev v Štandrežu  
Petek, 25. oktobra 1991 ob 20.30

### »Spet se goriška cerkev z mladimi vzpenja na goro«

Vse mlade Slovence in Italijane goriške nadškofije vabimo na pešromanje na Sveto Goro, ki bo v nedeljo, 27. oktobra z odhodom ob 8. uri z italijanske strani mejnega prehoda Solkan (podrobnejše informacije so v prejšnji številki).

Mladi iz centra Stelle Matutina

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO  
VZGOJO EMIL KOMEL  
GLASBENA MATICA  
GORICA  
Kotoliški dom

Koncertna sezona 1991/92  
Sreda 30.10 1991 ob 20.30

### ROMANTIČNI SOLOSPEV

DUŠAN KOBAL, tenor  
HELENA PLESNIČAR, klavir

Na sporedu: Schubert, Schumann, Brahms, Wolf, Dvorak, Rahmaninov, Pavčič, Lajovic.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO  
VZGOJO EMIL KOMEL  
GLASBENA MATICA  
GORICA

### KONCERTNA SEZONA 1991/92

30.10.1991 - Romantični samospev  
Dušan Kobal, tenor  
Helena Plesničar, klavir.

6.11.1991 - I. Stravinski: Zgodba o vojaku. Instrumentalna komorna skupina iz Ljubljane.

16.11.1991 - Mozart in Dvorak v komorni glasbi.

Irena Baar, sopran  
Tomaž Lorenz, violina  
Alenka Šček, klavir

20.11.1991 - Ensemble pro musica iz Salzburga izvaja Mozartova dela.

12.12.1991 - Godalni kvartet matice iz Trsta in flavtistka Daniela Brussolo

20.12.1991 - Solistični koncert Bernarda Fink, mezzosopran Jiri Pokorny, klavir

15.1.1992 - Solisti filharmonije iz Minska

14.3.1992 - Klavirski recital Katja Milič

Vstopnina 10.000 lir, znižana 5.000 lir.

Dobrodelni orgelski koncert za žrtve vojne na Hrvaškem bo imel Dimitrij Reje v cerkvi Kristusa Odrešenika v Novi Gorici, v sredo, 30. oktobra 1991, ob 20. uri.

## Čestitke

V nedeljo 20.10 sta stopila na skupno življenjsko pot

### DAMJAN IN ELENA

Da bi bilo njuno življenje polno sreče, miru in skupnega razumevanja jima voščimo

Kraški, briški in goriški svojci in prijatelji

## MISIJONSKA PRIREDITEV

V nedeljo, 27. oktobra, bo v Katoliškem domu ob 16. uri nastopila skupina ODER 90 z igro

Branislava Nušića

»Dr.«

Režija Franko Žerjal

Med odmori bo bogat srečolov za misijone.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE  
PROSVETE  
in

ZBOR »S. IGNAZIO« IZ GORICE

prirajata koncert ob 200-letnici smrti

## W.A. Mozarta

Missa brevis G-dur KV 49  
Missa brevis C-dur KV 259

### Izvajajo:

MEŠANI PEVSKI ZBOR »HRAST«  
IZ DOBERDOBA  
Vodi Hilarij Lavrenčič

ORKESTER OPERA GIOIOSA  
IZ TRSTA

Dirigent Severino Zannerini

### Solisti:

Sopran Livia Valentinsig  
Mezzosopran Romina Basso  
Tenor Luca Dordolo  
Bas Paolo Albertelli

Gorica, cerkev sv. Ignacija  
Nedelja, 27. oktobra ob 20. uri

Prispevki za Caritas

## Čestitke

Vse župnijsko občestvo pod zvonom Sv. Florijana v Števerjanu se iskreno veseli sreče staršev Alme in Roberta Beretta ob rojstvu hčerke Štefanije in vošči vsej družini obilo božjega blagoslova!

## DAROVI

**Pomoč Hrvaški:** V spomin na gospo Zoro Bakar darujejo družine Buzečan, Germani, Klinc, Pahor, Valenčič in M. Pertot skupno 400.000 lir; sestri Jejič 100.000; Vincencijeva konferenca v Trstu je oddala Karitas 1.200.000 lir. Nabirka se nadaljuje.

**Za slovenske misijonarje:** v spomin na pokojno Fani Cetin daruje družina Furlanič 100.000 lie.

**Za misijone:** v letošnji »Misijonski nedelji« so med darovi za misijone iz tržaške škofije izpadle Opčine. Župnija sv. Jerneja na Opčinah je v letu 1990 darovala za misijone 26 milijonov lir; od tega 6 milijonov za p. Vladimirja Kosa na Japonskem.

**Z lačne:** P.D. 33.000 lir.

**Za katoliški dom:** N.N. 25.000; N.N. 50.000; N.N. 300.000 lir.

**Za cerkev v Ricmanjih:** Marta Komar, za pok. moža Donata 50.000; Zofija Zulian za pok. starše in sina Donata 50.000; Bernarda Kuret za pok. brata Milana 50.000; Sonja Štubelj, Trst, za luč sv. Jožefa 10.000 lir.

**Za cerkev v Logu:** Zora Vrabčeva, Trst, za pok. mamo Uršulo 20.000; Ana Kuret, za pok. moža Justa in Ninota Hrvatič 50.000; Marija Zulian, Ricmanje, za oltar sv. Uršule 30.000; Gospa Mazzuchelli v spomin moža Angela 50.000 lir.

**Kapela sv. Leopolda:** Valerija Grizonič, Kremenka 20.000 lir.

**Albina Copic daruje:** namesto cvetja na grob pokojne Pepce Srebrnič za Katoliški dom 50.000 in namesto cvetja na grob pokojnega bratranca Franca Bensa za novo telovadnico 50.000 lir (skupaj 100.000 lir).

**Za Slov. Karitas:** N.N. Mavhinje 30.000; Romana Bensa 100.000 lir.

**Za oltar v Mavhinjah:** v spomin na pok. Miroslava Legiše daruje žena Marica z družino 100.000 lir.

**Za Katoliški glas:** J.Č. 50.000 lir.

## Cene abonmajev SSG za Goriško

RED A	lir 90.000
RED B	lir 75.000
MLADINSKI	lir 50.000
UPOKOJENCI	lir 50.000
DRUŽINSKI LIST	lir 50.000
Vstopnice	lir 19.000 in 11.000
POSEBEN ABONMA ZA SLOVENSKE DRŽAVLJANE (ob torkih)	lir 20.000

## Listnica uredništva

Na uredništvo prihajajo članki in dopisi brez podpisa ali samo s psevdonimom. To ni pošten odnos do uredništva. Kdor ne želi v javnost s pravi imenom, naj se podpiše vsaj za uredništvo.

## obvestila

Seja ZSKP bo v ponedeljek 28.10 ob 20.30 v Katoliškem domu v Gorici.

**Nemška kultura na Goriškem,** tako se glasi tema seminarskega tečaja, ki ga organizira Inštitut za socialno in versko zgodovino v Gorici. Predavanja se bodo vršila štiri petke od 25. oktobra do 22. novembra, in sicer v avditoriju L. Fogar. Vpisovanje v tajništvo liceja »Paolino d'Aquileia« v Semeniški ulici.

**Krščansko socialno gibanje na Primorskem,** to je naslov simpozija, ki bo na Sv. Gori v prostorih tamkajšnjega samostana v petek, 25. oktobra. Začetek ob 10. uri, nadaljevanje popoldne ob 15. uri. Govorili bodo zgodovinarji s tostran in onstran državne meje, med njimi tudi Ferruccio Tassin v italijanščini.

**Orgelsko - vokalni koncert v Gorici.** SKPD Mirko Filej prireja dne 9. novembra v goriški stolnici koncert organista Huberta Berganta in baritonista Sama Vremšaka. Na sporedu bodo klasični in slovenski skladatelji. Več v prihodnji številki.

**V četrtek, 31. oktobra, ob 19. uri** bo srečanje z diskusijo v občinski sejni dvorani v Ronkah z naslednjo temo: Pravičica do rabe slovenščine pred sodno oblastjo in javno upravo. Sodelovale bodo razne kompetentne osebe.

**Slovenska Vincencijeva konferenca** bo poslavlila 50-letnico mašništva svojega duhovnika asistenta škofovega vikarja msgr. dr. Lojzeta Škerla v sredo, 30. oktobra, pri Šolskih sestrah pri Sv. Ivanu, ul. delle Doccie 34, v Trstu. To bo obenem praznovanje sv. Vincencija Pavelškega in začetek socialnega leta. Škofov vikar bo daroval sv. mašo ob 16.30. Sledila bo družabnost.

**Vabljeni člani, sodelavci, prijatelji, člani Kluba prijateljstva in vsi, ki se nam hočejo pridružiti, s Tržaškega in Goriškega!**

**Narodna in študijska knjižnica v Trstu,** Arhiv Republike Slovenije in Narodni muzej organizirajo razstavo: Iz zgodovine Slovenskega športa na Tržaškem. Razstava bo v Narodnem muzeju v Ljubljani. Otvoritev bo v četrtek, 24. oktobra 1991, ob 13. uri Razstava bo odprta do 24. decembra 1991.

**V novi cerkvi na pokopališču pri Sv. Ani** v Trstu bo v nedeljo, 27. oktobra, ob 14.30 sv. maša za vse, ki tam čakajo vstajenja. Sv. mašo bo daroval in pri maši govoril openski župnik dr. Zvone Štubelj.

**V Marijinem domu pri Sv. Ivanu** v Trstu, ul. Brandesia 27, bo v nedeljo, 3. novembra, ob 17. uri nastopila gledališka skupina ODER 90 z Veselo igro o žalostni princesinji! Režija Franko Žerjal. Vabljeni!

## radio

Spored od 27 do 2. novembra 1991

**Nedelja:** 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.00 Mladinski oder. Branko Hofman: »Ringo potepuh.« 5. in zadnji del. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 14.10 Janez Povše: Slovenski obračun s samim seboj. 15.30 Šport in glasba. 17.00 Krajevne stvarnosti: Z naših prireditvev.

**Ponedeljek:** 8.10 Moč tišine - 6. oddaja: Emil Adamič. 11.30 Ivan Tavčar: »Cvetje v jeseni.« Zadnji del. 12.20 Slovenska lahka glasba. 12.40 Moški zbor izpod Grmade. 13.25 Gospodarska problematika. 14.10 Otroški kotiček: »Možiček Koptiljaček«. 15.00 Ko zgodovina zazveni (ponovitev). 16.00 Mi in glasba. Sopranistka Olga Gracelj, trobentač Stanko Arnold, organist Maks Strmčnik. 17.10 Jože Plečnik, slovenski svetovni arhitekt. 17.30 Mladi val.

**Torek:** 8.10 Alpe-Jadran (ponovitev). 11.30 »Dober nasvet«, izbor humoresk Evgena Juriča. 11.40 Priljubljene melodije. 12.00 Življenju naproti. 12.20 Slovenska lahka glasba. 12.40 Dekliški zbor Slovenski šopek iz Mačkolj. 14.10 Aktualnosti. 16.00 Mi in glasba. Organistka Angela Tomanič. 17.10 Dopisnice z najbližjega vzhoda.

**Sreda:** 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji (ponovitev). 11.30 »Dober dan«, izbor humoresk Evgena Juriča. 12.00 Zdrava prehrana in gastronomija. 12.15 Slovenska lahka glasba. 12.40 Mešani zbor iz Sv. Križa. 13.25 Na goriškem valu (1. del). 14.10 Na goriškem valu (2. del). 16.00 Mi in glasba. Simfonični orkester RTV Slovenija. 17.10 Jugoslavija po letu '45.

**Četrtek:** 8.10 Slovenski vojaki v I. svetovni vojni. 11.30 »Dober dan«, izbor humoresk Evgena Juriča. 12.00 Skozi tančico molka. 12.20 Slovenska lahka glasba. 12.40 Dekliški zbor Zvonček z Repentabra. 15.00 Spomini Henrika Tumme. 16.00 Mi in glasba. Glasbena kronika s Hrvaškega. 17.10 Četrtekova srečanja.

**Petek:** 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.00 Mladinski oder. Lučka Susič: »Rože za dedka«. 10.30 Dekliški zbor Glasbene matice iz Trsta. 11.20 Orkestralna glasba. 12.00 Prvine Sredozemlja pri primorskih pesnikih in pisateljih. 12.20 Slovenska lahka glasba. 12.40 Mešani zbor Kolonkovec. 14.10 Otroški kotiček: »Kje je pristalo letalo?« 14.30 Krajevne stvarnosti: Od Milj do Devina. 16.00 Antologija slovenske glasbe za klavirski trio. 17.10 Kulturni dogodki. 17.40 Mladi val.

**Sobota:** 9.00 Slovenska lahka glasba. 10.10 Koncert v gledališču Ristori v Čedadu. 12.00 Krajevne stvarnosti: Rezije in Kanalska dolina. 14.10 Krajevne stvarnosti: Nediški zvon. 15.00 Svet skozi lunin pogled (ponovitev). 16.00 Mi in glasba. Mladi izvajalci šole Glasbene matice v komornih skupinah. 17.10 Alpe-Jadran 18.00 Janez Povše: Slovenski obračun s samim seboj.

— Smrt je najbolj trdna in zanesljiva iznajdba življenja (Emil Ciorna).

## KATOLIŠKI GLAS

Tednik  
List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.  
Uredništvo in uprava: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 533177 poštni tekoči račun: 11234499  
Poduredništvo: Vico delle Rose, 7 - 34135 Trst - Tel. 040/414646  
Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949  
Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik  
Poštn. plačana v gotovini - skupina II/70% Dovoljenje pokr. poštne uprave iz Gorice  
Izdaja: KTD Katoliško tiskovno društvo Societá Tipografica Cattolica srl Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00054100318  
Tiska: Tiskarna Budin v Gorici  
Cena posamezne številke: 1000 lir  
Letna naročnina: Italija 45.000 inozemstvo 70.000 zračna pošta 95.000  
Oglasi: za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 19% IVA